

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Caput Quartum. In quo vitæ statu liceant cogitationes quædam morosæ
in materia luxuriæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

tingeres, quia exterius actio consummatur, esset personæ conditio declaranda.

6. An verò, sicuti certum est, quod qui vovit castitatem, si morosè delectetur de objecto turpi, v. g. de fornicatione, debet explicare suum votum, quia sic ad versus castitatem, & adversus religionem delinquit, ita conjugatus, si similiter morosè delectetur, obstringitur in confessione explicare se esse conjugatum? affirmat Vasquez, quia fides matrimonij obligat non solum corpus, sed etiam mentem in aliud objectum turpe non collocare: negat Hurtadus & his verbis: docet Vasquez, conjugatum, qui venerè delectatur, de fornicatione cum non sua, non tantum peccare peccato luxuriæ contra castitatem, sed etiam peccato alterij, contra fidem matrimonij. Id tamen difficile est, & absque sufficienti fundamento probatum, quia difficile est, & absque sufficienti fundamento, in matrimonio præstari fidem conjugij non collocandi mentem in aliena. Hæc Hurtadus sanè probabiliter.

c Vasq. 2. p. t. 1. diff. 112. c. 2. num. 10.
d Hurtad. de subjecto pecc. d. 4. diff. 10.

De locutione turpi, sistente in sola locutionis delectatione, dixi in superioribus lib. 6. c. 8. præsertim §. 4.

De unico actu desiderij versantis circa multa objecta, dixi c. 1. §. 8. & 9.

7. Hæc in methodo confessionis pro ea occasione in medium attuli; ubi suppositi, delectationem internam de objectis graviter illicitis voluntariè sumptam esse peccatum id quod licet

certum sit, siquidem non multò ante diximus, talem esse delectationem, quale est objectum, unde illa conquiritur, tamen adhuc tanquam in proprio loco idem hic distinctius est explicandum, & illustrandum magis, quod jam in capitibus sequentibus faciam.

8. Sed nolo, illud hic non addere: Emmanuel e. Sà sic habet: qui delectatus est de peccatis præteritis alias confessis, id solum oportet confiteatur, non autem exprimere, quæ illa fuerint peccata. Verum id fuit in editione Romana deletum, Et quidem meritò; nam delectatio in peccata diversa, quamvis jam confessæ, non tendit in unam rationem communem, sed in ipsas malitias homicidij v. g. furti, fornicationis &c. lege Sanchez f. dicentem, se latere fundamentum hujus doctrinæ Emmanuelis Sà.

e Sà v. Confessio n. 16, f. Sanchez, lib. 1. in Dec. c. 2. num. 11.

CAPVT QVARTVM,

In quo vita statu liceant cogitationes quadam morosa in materia luxuria.

Sermo esse potest primò, quoad omnino solutos: secundo, quoad conjugatos: tertio, quoad sponfos. Quarto, quoad olim conjugatos, nunc solutos, id est, quoad viduos.

2. Quoad omnino solutos, Sicuti his sub mortali non licet copula, pollutio, distillatio, commoratio spirituum generationi inservientium, ita nec delectatio,

statio, nec cogitatio morosa de illis: sicuti autem hi, solum sub veniali, exercent multos actus non libidinosos, & sub nullo peccato actus naturales, ut fuisse explicuimus lib. 7. cap. 8. §. 1. ita sub veniali, vel sub nullo eorum delectationem capiunt, & cogitationem usurpant. Quæ omnia patent ex illo Aristotelis fundamento, quod talis sit delectatio, quale illud, unde desumitur.

3. Vna superest pro omnino solutis hic explicanda difficultas, an ij licite queant delectari morose in voluntate, vel in appetitu sensitivo, cogitando, vel imaginando copulam, quam sperant habere cum foemina, quando illam uxorem ducent? & respondeo, non licere a; quamvis enim eam sperare, immodè & desiderare licite valeant, id tamen solum intra terminos & cancellos esse debet, quibus non transiliant ad delectationem libidinosam presentem, hoc est, cui in eo statu, quo soluti sunt voluntarie adhæreant: ratio est, quia illa delectatio de futura copula, apprehensa ut presenti, vel etiam apprehensa ut futura, sed nunc presentem; delectationem motusque sensuales pariente, prohibita est solutis, ergo illis illicita; prohibita autem est, quia ex se influit in libidinem. & est ejus inchoatio, ut superius b vidimus.

a Sanch. lib. 9. matr. d. 47. nu. 4. alijs citat. quibus adde Vasq. p. 2. t. 1. d. 114.

b Sup. c. 1. num. 8.

Quo autem modo, data causa excusante, possit persisti in operationibus, licet ex illis prævideatur pollutio, distillatio &c. dixi in superioribus c fuisse.

c Sup. li. 7. c. 3. §. 5.

Quoad Conjugatos, dixi plene ibidem d.

d Sup. ibid. c. 3. §. 5.

4. Quoad Sponsos, Sponsasque, sicuti supra concessimus, his licere quosdam pudicos tactus, amorisque signa, quando exhibentur sine periculo pollutionis, & consensus in illam, modo ibidem explicato; sic in presenti concedimus, posse eos morose in illis pudicis actibus, amorisque signis delectari, eaque cogitare, vel imaginari, sine predicto vel simili periculo; patet id ex illo principio toties dicto: cui licet operatio, licet voluptas inde derivata. Contra, sicuti ibidem docuimus, his nequequam licere actus impudicos, & multo minus copulam. ita hic propter idem principium affirmamus, nec cogitationem morosam de illis, nec delectationem, ulla ratione licere; illi ergo licite poterunt desiderare copulam, modo dicto nu. 3. de solutis. sed non eis licebit, de illa delectari; nam in hoc sunt omnino solutis pares.

e Sanch. ibidem nu. 6. Vasq. ibid. nu. 2. Less. li. 4. c. 3. du. 15. num. 120. lege Bonac. mox citandum.

Vnde mihi displicet Fagundez, f docens, probabile esse, id licere: non enim est probabile, etiam propter rationes, quas ipsemet prosequitur. Et quaso te; Fagundez, si dum respondes ad primū argumentum contrariæ sententiæ, sic habes: ad primum dico, rationem, appetitus sensitivi talem esse, quale est objectum; unde cum feratur ex sua natura in objectum præsens, hoc est, in matrimonium præsens, & tale, matrimonium non detur, sequitur evidenter.

videnter, esse copulam mortalem; si, inquam, sic doces, qua ratione in eodem loco ante sex circiter lineas docuisti, contrarium esse probabile? Certè scimus omnes, non esse probabile id, cuius contrarium est evidens.

f. *Eagund. præcept. 9. in Decal. c. 4. n. 3.*

§. Quoad *Viduos* dico, hos posse pari modo gaudere de copula habita, & desiderare futuram, pro tempore, quo fortè transibunt ad secundas nuptias, sed nullo modo *f* in præsentem delectari. Patet id ex modo dictis. Gaudere enim est, copulam præteritam licitam, dumtaxat approbare; & desiderare, est, futuram eandem licitam velle, quæ non sunt prohibita; at delectari extra statum actualem matrimonij de illa, sive ut præsentem, sive ut præteritam, vel futuram, sed ut præsentem delectationem parientem, illicitum est, ut modo diximus de omnino solutis. Qua ratione in prædictis gaudio & desiderio possit subreperere mortalis culpa, dicam mox, cap. sequenti, §. 3. nu. ultimo.

f. *Sanch. ibi. nu. 7. V. a. q. p. 2. to. 1. d. 114. nu. 3. Castrop. t. 1. t. 1. 2. Bopac. p. 10. §. 2. n. 7. de matr. q. 4. p. 8. n. 84.*

CAPVT QVINTVM.

An, & quando à cogitationibus malis censetur separari malitia, ut illa, earumque delectatio licitè admitti possint?

ID duobus modis usurvenire potest: primò, per præcisionem; ut si quis cum delectatione cogitaret de esu carniùm, immo & eas desideraret; præscindendo, an sit prohibitus, necne,

an v. g. fiat die vetito Veneris, an die Dominico? secundo, per appositam conditionem, ut si quis delectaretur de aliquo malo objecto, sub conditione, si malum non esset, v. g. sic, *delector, immo & cuperem hodie comedere carnes, sè dies vetitus non esset.* Uterque modus suas proprias difficultates habet, in materia luxuriæ, quas non habet in ceteris materijs; nam propterea separatim de singulis erit disputandum.

§. I.

Per præcisionem in alijs materijs à luxuria.

REgula universalis hæc est. Quoties ab objecto graviter illicito potest separari malitia, per præcisionem intellectus, toties non erit mortale, de illo delectari, v. g. quia à comestione carnis illicita die Sabbati, potest intellectus separare, seu præscindere comestionem carnis, à circumstantia Sabbati, unde tunc comestio remanet non mala, cum tota ejus malitia ex sola prohibitione pro die Sabbati dependeat; ideo tunc cuilibet fidei licebit, de illa comestione mente & cogitatione delectari, immo & eandem desiderare. Ratio est manifesta, quia objectum sic menti representatū nullam involuit malitiam, ergo non est, unde in illo immorari, sit illicitum; contra verò, quoties separari eo modo non potest, delectari de eo, vel illud velle, nequaquam licebit, v. g. quia ab actu odij Dei non est separabilis, ne ab intellectu quidem malitia, ideo nec de eo delectari, nec illum cupere licet.

Cccc 3

2, Hinc